

**ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2**
**ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE NAKHON PATHOM
DISTRICT SCHOOL GROUP, UNDER THE OFFICE OF THE NAKHON PATHOM PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA 2**

ฐาปนี ชิตชนาค¹ สมใจ เดชบำรุง²

Received : April 19, 2026

Revised : May 2, 2026

Accepted : June 5, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จาก 9 โรงเรียน จำนวน 141 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการโน้มน้าวจิตใจ รองลงมา คือด้านการเข้าสังคมได้ดี และต่ำสุด คือด้านการยอมรับ

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 มีแนวทาง ดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวางแผนงาน ส่งผลให้ครูรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเองในองค์กร 2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ความสามารถช่วยแก้ปัญหาในโรงเรียน 3) ผู้บริหารให้เกียรติให้กำลังใจให้ความจริงใจกับผู้ร่วมงาน (4) ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีความเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น 5) ผู้บริหารใช้กิริยา ท่าทาง ที่สุภาพกับบุคลากรในโรงเรียน 6) ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในด้านเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน 7) ผู้บริหารเข้าร่วมกิจกรรมประสานสัมพันธ์กับชุมชนตามโอกาสอันสมควร

ความสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

This research aimed to 1) find academic leadership of school administrators in the Nakhon Chai Si School Group under the Office of the Primary Educational Service Area 2, Nakhon Pathom, and 2) develop guidelines for academic leadership of school administrators in the Nakhon Chai Si School Group under the Office of the Primary Educational Service Area 2, Nakhon Pathom. The population consisted of 141 school administrators and teachers in the Nakhon Chai Si School Group under the Office of the Primary Educational Service Area 2 from 9 schools. The sample size was 103 people. The instruments used for data collection were opinion questionnaires and structured interviews, with 3 experts interviewed.

The research results found that

1. Academic leadership of school administrators in the Nakhon Chai Si School Group, Office of the Primary Educational Service Area 2, Nakhon Pathom, the overall average score was at a high level. When considering each aspect, it was found that the overall score was at a high level. When considering each aspect, it was found that the highest average score was in the aspect of persuasion, followed by the aspect of good social interaction, and the lowest was in the aspect of acceptance.

2. Guidelines for developing academic leadership of school administrators in the Nakhon Chai Si School Group, Office of the Primary Educational Service Area 2, are as follows: 1) Administrators provide opportunities for teachers to participate in expressing opinions and planning work, resulting in teachers feeling their own value and importance in the organization. 2) Administrators provide opportunities for those with knowledge and ability to help solve problems in the school. 3) Administrators respect, encourage, and are sincere with colleagues. (4) Administrators encourage personnel to grow in their careers and have higher qualifications. 5) Administrators use polite gestures and manners with school personnel. 6) Administrators facilitate tools and equipment for operations. 7) Administrators participate in community relations activities as appropriate.

Keyword: academic leadership of school administrators

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตราไว้ ณ วันที่ 6 เมษายน พุทธศักราช 2560 ซึ่งในหมวดที่ 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 หน้าที่ 13 ได้กล่าวไว้ว่า (4) เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาภาคบังคับ (พระราชกฤษฎีกาเล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560 : น 13) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตราไว้ ณ วันที่ 6 เมษายน พุทธศักราช 2560 ซึ่งในหมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 หน้าที่ 14 ได้กล่าวไว้ว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย(พระราชกฤษฎีกาเล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560 : น 13) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตราไว้ ณ วันที่ 6 เมษายน พุทธศักราช 2560 ซึ่งในหมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 หน้าที่ 14 ได้กล่าวไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระดับต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วยการศึกษาทั้งปวงมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เชี่ยวชาญตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณ ให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุน เป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว (พระราชกฤษฎีกาเล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560 : น 14-15)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 1 มาตรา 6 ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ที่116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542, น:3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 หมวดที่ 1 มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ

วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักซักฟั้งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ที่ 116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542 น:3)พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 หมวดที่ 1 มาตรา 18 (2542:6) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นต่อเนื่อง (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ที่ 116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542 น:6) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 2 มาตรา 10 หน้าที่ 4 ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ที่ 116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542 น:4) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 3 มาตรา 15 หน้าที่ 5 ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน (2)การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม (3)การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น สถานศึกษาจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ที่ 116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542 น:4)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ -๒๕๖๘ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียน ทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค คุณภาพและสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นตามบริบทของประเทศและสังคมโลก โดยเน้นให้ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข” ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน ดังที่กล่าวไว้ว่า “จับมือไว้แล้วไปด้วยกัน” เพื่อเป็นแนวทางให้ทุกหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการนำไปใช้ในการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนี้ 1.ลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา ๑.๑ พัฒนาวิธีการประเมินวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการศึกษา มุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ๑.๒ พัฒนาหลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้งโอน ย้ายของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในภูมิภานาที่ตรงกับความสามารถของตนเอง เน้นพิจารณาด้วยความโปร่งใสและไม่มี การทุจริตคอร์รัปชัน ๑.๓ แก้ไขปัญหานี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม ๑.๔ จัดหาอุปกรณ์การสอนและสวัสดิการให้เพียงพอและเหมาะสม 2.ลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง ๒.๑ เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) เรียนฟรี มีงานทำ “ยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง” มีระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ โดยผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ๒.๒ จัดให้มีโรงเรียนคุณภาพ ๑ โรงเรียน ต่อ ๑ อำเภอ ๒.๓ พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม ๒.๔ การจัดทำระบบวัดผลรับรองมาตรฐานวิชาชีพ (Skill Certificate) ผู้เรียนสามารถเรียนเพิ่มเพื่อรับประกาศนียบัตรในการประกอบอาชีพ ๒.๕ การจัดทำระบบวัดผลเทียบระดับการศึกษา และประเมินผลการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศ ไม่ต้องเสียเวลาเรียนในระบบ ประหยัดเวลาและประหยัดค่าใช้จ่าย ๒.๖ ผู้เรียนเรียนรู้และมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn) (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ ประกาศ ณ วันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖ พลตำรวจเอกเพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ และสอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อที่ 10 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 10.1 พัฒนาผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรส่วนกลาง ให้เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์น่านโยบายสู่การปฏิบัติและมีทักษะในการบริหารสถานศึกษา 10.2 พัฒนาสมรรถนะศึกษานิเทศก์ ในการนิเทศและการชี้แนะ 10.3 พัฒนาสมรรถนะครู ด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการเรียนรู้ จิตวิญญาณความเป็นครู และทักษะอื่น ๆ 10.4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้และสมรรถนะด้านวิชาการด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ปัญหาการวิจัย สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีอายุในเกณฑ์ตามการศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติและตามนโยบายของรัฐบาล โดยโรงเรียนเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่สามารถให้นโยบายของรัฐ เห็นผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริง ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อระบบการศึกษาที่ทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ และปัจจัยสำคัญที่สุดในการบริหารงานวิชาการ คือ ผู้นำหน่วยงานใดที่มีผู้นำที่มีความรู้ด้านวิชาการและมีความสามารถรอบด้าน หน่วยงานนั้นย่อมประสบความสำเร็จ เพราะการบริหารการศึกษาด้านวิชาการมีองค์ประกอบที่พึงศึกษาหลายประการและที่ขาดไม่ได้คือ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานนั้น ๆ ในการที่จะรวมพลังของทุก ๆ ฝ่ายเพื่อนำหน่วยงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้หน่วยงานใดที่มีผู้นำ ที่มีความรู้ด้านวิชาการและมีความสามารถรอบด้าน หน่วยงานนั้นย่อมประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของ กริฟฟิธส์ (Griffiths) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรีผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถในการกำหนด พันธกิจ บริหารหลักสูตร นิเทศกำกับติดตาม และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารงาน เป็นผู้นำของผู้บริหารจึงมีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาในระดับโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนสามารถระบุดมมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ดังนี้ แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของ Griffiths (1956: 243) กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ ภาวะผู้นำตามทฤษฎีกริฟฟิธส์ (Griffiths) 7 ด้าน คือ (1) ผู้มีความคิดริเริ่มงาน (The School Administrator As an Initiator) (2) ผู้ปรับปรุงงาน (The School Administrator As an Improver) (3) ผู้ให้การยอมรับ (The School Administrator As a Recognizer) (4) ผู้ให้การช่วยเหลือ (The School Administrator As a Helper) (5) ผู้โน้มน้าวจิตใจ(The School Administrator As an Effective Speaker) (6) ผู้ประสานงาน(The School Administrator As an Coordinator) (7) เข้าสังคมได้ดี (The School Administrator As a Social Man) ผู้วิจัยได้พิจารณาบริบทและการดำเนินงานขององค์กรมาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นภายใน บางองค์ประกอบของตัวแปร ดังนี้ (1) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มงาน (The School Administrator As an Initiator) ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีมักจะแสดงพฤติกรรมในด้านริเริ่มงานใหม่ ๆ ขึ้นและมักจะมีแผนงานที่มีระเบียบขั้นตอนไว้เป็นอย่างดี ผู้นำมักจะเป็นคนทำงานหนักอยู่เสมอเพื่อให้งานที่เขาริเริ่มใหม่เหล่านั้นบรรลุผลสำเร็จ ความสุขจะเกิดขึ้นเมื่อเห็นงานใหม่ ๆ ของตนประสบความสำเร็จจนบางครั้งก็ลืมความเหน็ดเหนื่อยเพราะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนทางใจ

สรุปด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ตามแนวคิดตามทฤษฎีกริฟฟิธส์ (Griffiths) 7 ด้าน คือ (1) ผู้มีความคิดริเริ่มงาน (The School Administrator As an Initiator) (2) ผู้ปรับปรุง

งาน (The School Administrator As an Improver) (3) ผู้ให้การยอมรับ (The School Administrator As a Recognizer) (4) ผู้ให้การช่วยเหลือ (The School Administrator As a Helper) (5) ผู้โน้มน้าวจิตใจ (The School Administrator As an Effective Speaker) (6) ผู้ประสานงาน (The School Administrator As an Coordinator) (7) เข้าสังคมได้ดี (The School Administrator As a Social Man) (Ash & Persall, 2007 : 2) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อนำผลวิจัยไปใช้ในการขับเคลื่อน ผลักดัน และพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา รวมถึงการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 141 คน และเปิดตารางการประมาณขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Robert V. Krejcie, and Daryle W. Morgan.1970:608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 103 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

- (1) ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน
 - (2) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามแนวคิด ผู้บริหารสถานศึกษา กริฟฟิธส์ (Griffiths)
- 1) ด้านการมีความคิดริเริ่ม (The School Administrator As an Initiator) 2) ด้านการปรับปรุงแก้ไข (The School Administrator As an Improver) 3) ด้านให้การยอมรับ (The School Administrator As a Recognizer) 4) ด้านการให้ความช่วยเหลือ (The School Administrator As a Helper) 5) ด้านการโน้มน้าวจิตใจ (The School Administrator As an Effective Speaker) 6) ด้านการประสานงาน (The School Administrator As an Coordinator) 7) ด้านการเข้าสังคม (The School Administrator As a Social Man)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ครั้งนี้มี 2 ฉบับ ได้แก่

เครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) แบบ 5 ระดับ

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับ ชื่อ เพศ อายุ คุณวุฒิ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์ตามโครงสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ทฤษฎี กริฟฟิธส์ (Griffiths) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยจากตัวแปรที่ต้องการศึกษา เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ของลิเคิร์ต (Likert) แบบ 5 ระดับ

1.00 หมายความว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1

2.00 หมายความว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2

3.00 หมายความว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3

4.00 หมายความว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4

5.00 หมายความว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง เพื่อพิจารณาและตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าวัดตรง ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรงและให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจ นำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาที่วิจัย (Index of Congruency =IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาได้ในงานวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำผลจากข้อคำถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมาสร้างเป็นประเด็นสัมภาษณ์ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบประเด็นสัมภาษณ์ก่อนไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร และครูในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารและครู ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและครู ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 103 ฉบับ

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลการตอบแบบสอบถามมาจัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียง โดยใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยหา ความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและโดยภาพรวม และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลตามแนวคิดของ เบสท์ (Best W. John, 1997: 190) ดังนี้

แปลความหมายคะแนน

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายความว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายความว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายความว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายความว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายความว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอในรูปของตาราง และความเรียง โดยใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. ความถี่ (frequency)
2. ร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย
4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5. การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยรวม

n = 103

ด้านที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ลำดับที่	ความหมาย
1	ด้านการมีความคิดริเริ่ม	4.31	0.79	7	มาก
2	ด้านการแก้ไขและพัฒนาปรับปรุงงาน	4.36	0.79	5	มาก
3	ด้านการเป็นที่ยอมรับ	4.37	0.80	3	มาก
4	ด้านการแก้ปัญหาและให้ความช่วยเหลือ	4.36	0.77	4	มาก
5	ด้านการโน้มน้าวจิตใจ	4.41	0.77	1	มาก
6	ด้านการเป็นผู้ประสานงาน	4.35	0.80	6	มาก
7	ด้านการเข้าสังคมได้ดี	4.37	0.79	2	มาก
รวม		4.36	0.78	-	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยรวม ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$,S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านที่ 5 การโน้มน้าวจิตใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.41$,S.D. = 0.77) ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านที่ 7 การเข้าสังคมได้ดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.79) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านที่1การมีความคิดริเริ่มมีค่าเฉลี่ย($\bar{X} = 4.31$,S.D.= 0.79)

สำหรับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง 0.77 – 0.80 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 2 ตารางสรุปประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

ประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2		
ข้อ		ค่าคะแนน
1	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวางแผนงาน ส่งผลให้ครูรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเองในองค์กร	3
2	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ความสามารถช่วยแก้ปัญหาในโรงเรียน	3
3	ผู้บริหารให้เกียรติ ให้กำลังใจให้ความจริงใจกับผู้ร่วมงาน	3
4	ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีความเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น	3
5	ผู้บริหารใช้กิริยา ท่าทาง ที่สุภาพกับบุคลากรในโรงเรียน	3
6	ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในด้านเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน	3
7	ผู้บริหาร เข้าร่วมกิจกรรมประสานสัมพันธ์กับชุมชนตามโอกาสอันสมควร	3

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเหมือนกันทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ (1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวางแผนงาน ส่งผลให้ครูรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเองในองค์กร (2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ความสามารถช่วยแก้ปัญหาในโรงเรียน (3) ผู้บริหารให้เกียรติ ให้กำลังใจให้ความจริงใจกับผู้ร่วมงาน (4) ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีความเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น (5) ผู้บริหารใช้กิริยา ท่าทาง ที่สุภาพกับบุคลากรในโรงเรียน (6) ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในด้านเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน (7) ผู้บริหารเข้าร่วมกิจกรรมประสานสัมพันธ์กับชุมชนตามโอกาสอันสมควร

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 พบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการโน้มน้าวจิตใจ รองลงมา คือ ด้านการเข้าสังคม และต่ำสุด คือ ด้านการมีความคิดริเริ่ม

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ดังต่อไปนี้ (1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวางแผนงาน ส่งผลให้ครูรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเองในองค์กร (2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ความสามารถช่วยแก้ปัญหาในโรงเรียน (3) ผู้บริหารให้เกียรติให้กำลังใจให้ความจริงใจกับผู้ร่วมงาน (4) ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีความเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น (5) ผู้บริหารใช้กิริยา ท่าทาง ที่สุภาพกับบุคลากรในโรงเรียน (6) ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในด้านเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน (7) ผู้บริหารเข้าร่วมกิจกรรมประสานสัมพันธ์กับชุมชนตามโอกาสอันสมควร

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 พบว่าผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องปรับตัวเพื่อรองรับนโยบายใหม่ๆ โดยมีการวางแผน ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยความเสียสละ วิสัยทัศน์ และความทุ่มเทในการทำงาน ผู้นำที่แสดงภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนสามารถพัฒนาองค์กรเพื่อนำไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมให้ครูกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังสร้างบรรยากาศที่เน้นให้ครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งทำให้ครูรู้สึกถึงความสำคัญของตนเองในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิตรา แสงจริง (2559: 21-22) ที่กล่าวว่า ความสำเร็จขององค์กรนั้น สามารถวัดได้จากประสิทธิภาพของผู้นำองค์กร ทำให้มองเห็นความสำคัญของผู้นำองค์กรว่าเปรียบเสมือนฟันเฟือง ชิ้นสำคัญในเครื่องจักรที่จะช่วยหมุนฟันเฟืองทุกชิ้นในเครื่องจักรนั้นให้ทำงานประสานสัมพันธ์กัน และนำพา เครื่องจักรให้ขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างราบรื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พรพนัช ชุมนุช (2562, น. 95) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของบุคลากรในโรงเรียนวัดเทวสุนทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านการโน้มน้าวจิตใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงกมล มนต์รี และคณะ (2565, น. 71) การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า แบบภาวะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบทำงานเป็นทีม, ภาวะผู้นำแบบทางสายกลาง, และภาวะผู้นำแบบมุ่งงานสูง ตามลำดับ ส่วนผู้นำแบบมุ่งคนสูงอยู่ในระดับปานกลาง และผู้นำแบบมุ่งงานต่ำมุ่งคนต่ำอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน, ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ, ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ, ด้านความรับผิดชอบ, และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 มีพหุแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมเขต 2 ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ (1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวางแผนงาน ส่งผลให้ครูรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเองในองค์กร (2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ความสามารถช่วยแก้ปัญหาในโรงเรียน (3) ผู้บริหารให้เกียรติ ให้กำลังใจให้ความจริงใจกับผู้ร่วมงาน (4) ผู้บริหารส่งเสริมบุคลากรให้มีความเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น (5) ผู้บริหารใช้กิริยา ท่าทาง ที่สุภาพกับบุคลากรในโรงเรียน (6) ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในด้านเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน (7) ผู้บริหารเข้าร่วมกิจกรรมประสานสัมพันธ์กับชุมชนตามโอกาสอันสมควร สอดคล้องกับ พรพนัช ชุมนุช ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนวัดเทวสุนทร สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านการโน้มน้าวจิตใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา บุทธิจักร (2564 น. 52 - 53) ได้ วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของ

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ผลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และ ประสิทธิภาพของการบริหารงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ประสิทธิภาพในการทำงานจะต้องมีความสามารถในการ บริหารจัดการ มีภาวะผู้นำ บทบาทในฐานะผู้บริหารซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษาโดยตรง สอดคล้องกับสมมติฐานของ มาลีสา โพธสัตย์ (2565 น. 78 - 79) ที่ทำการศึกษารื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรตด พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านการเข้าสังคมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการโน้มน้าวจิตใจ รองลงมา คือ ด้านการ เข้าสังคม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการมีโน้มน้าวจิตใจ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ที่สามารถแก้ปัญหาใน สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ การเข้าสังคม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีความคิดริเริ่ม ซึ่ง ภาวะผู้นำเชิงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับค่อนข้างสูง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากแนวทางการพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมณฑลนครชัยศรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 ผู้วิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นโครงการที่ใช้ใน แผนพัฒนาโรงเรียนในปีถัดไปได้ดังนี้

- 1) โครงการพัฒนาพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 2) โครงการเพิ่มพูนความรู้ และทักษะให้ผู้บริหารดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน
- 3) โครงการพัฒนาภาวะผู้นำด้านอื่นควบคู่กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารควรเสริมสร้าง

ภาวะผู้นำในมิติอื่น ๆ เช่น การสร้างความไว้วางใจ การบริหารความขัดแย้ง หรือการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมแรงจูงใจของครูให้เพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการคิดริเริ่มของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ในบริบทที่หลากหลาย เช่น โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาด ใหญ่

2) ศึกษารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดที่ชัดเจนสำหรับประเมินภาวะผู้นำในบริบทของสถานศึกษา

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). คู่มือการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562 และนโยบายการศึกษาของประเทศไทย.
- กาญจนา ศิลา “การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารของผู้บริหาร
เข้าถึงเมื่อ 16 มิถุนายน 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.sasimasuk.com/16873158>
- จารินี สิกุลจ้อย. “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียนสังกัด
เจนจิรา อักษรเงิน. (2566). การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามหลักสังกัด 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์
เลย, เลย.
- ดวงกมล มนตรี และ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2566). แบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
ปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรี
เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.
- ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา “การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการเสริมสร้างภาวะผู้นำวิชาการสำหรับ
ธีรพงษ์ สำเร. “ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม
นวรรตน์ ไชยมภู. (2566). 4I’s พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการ. วารสารการบริหาร
นิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(6), หน้า 76.
- เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3.การค้นคว้าอิสระ
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก
- Cronbach, Lee J.(1978). *Essentials of Psychological Testing*, 3rd ed. New York: Haper & Row
- John W. Best.(1978). *BestResearch in Education* Englewood Cliffs.New Jersey: Prentice-Hall.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610
- Likert,S. (1961). *New patterns of management*.New York: McGraw-Hill.Publisher.